

Rüppe schreef zijn naam met een umlaut, al kom je zijn naam ook tegen zonder. Zijn voornamen waren Christian Friedrich, maar zijn achttien jaar jongere broer – ook componist – kreeg de namen Friedrich Christian, waardoor beiden wel eens met elkaar verward worden. Anders dan zijn jonge broer die in Duitsland werkzaam was, trok de twintigjarige Christian Friedrich naar Leiden om deze stad vrijwel nooit meer te verlaten.

AUTEUR MARGARET KRILL

CHRISTIAN FRIEDRICH RÜPPE (1753-1826)

Succesvol Leids toonkunstenaar

FOTO GEMEENTEARCHIEF
GEZICHT OP DE HOOGLANDSEKERK-GRACHT IN 1782, MET HET WEESHUIS EN DE HOOGLANDSE KERK. TEKENING/AQUAREL HERMANUS PETRUS SCHOUTEN (1747-1822)

Geboren in het Duitse Salzingen, groeide Rüppe op in een muzikale overgangperiode van Barok naar Klassiek met op het laatst zelfs een vleugje Romantiek. Hij zou met zijn composities een representant worden van de galante of empfindsame stijl. Waarschijnlijk kreeg hij zijn klavieropleiding – op klavecimbel, fortepiano en

orgel – van zijn vader, die behalve hoedenmaker ook organist was en orgels en pianofortes bouwde. Waarom de jonge Rüppe in 1773 naar Nederland ging en speciaal naar Leiden, is niet bekend. Hij schreef zich daar in aan de universiteit (toen nog Leidsche Hoogeschool geheten) en volgde colleges in verschillende vakken: wis- en natuurkunde, klassieke letteren en exegese van het Lucas-evangelie. Maar hij bleef ook actief in de muziek en zou al gauw zijn studie vaarwel zeggen om uitsluitend als musicus werkzaam te zijn. Hij gaf les en werd in 1788 organist van de Lutherse kerk. Het métier van zijn vader zat hem waarschijnlijk in zijn bloed en hij werd ingeschakeld om advies te geven over de bouw van een nieuw orgel in die kerk. Ook daarna werd zijn expertise regelmatig ingezet als er ergens nieuwe orgels gebouwd werden of oude gerestaureerd. Rüppe was succesvol, want in 1790 werd hij benoemd tot kapelmeester van de universiteit. Voor dit orkest componeerde hij veel werken, waarvan de meeste niet werden uitgegeven en helaas verloren zijn gegaan. Hij werd ook gevraagd als koorleider van het zangcollege van Het Heilige Geest of arme wees- en kinderhuis in Leiden. De twee cantates die hij voor dit koor schreef, werden pas in 1987 door een archivaris van het Leids Gemeentearchief ontdekt. Toen het wezenkoor een stille dood stierf, richtte Rüppe in 1800 zelf een koor op 'Tot meerder oefening'. Zijn reputatie steeg en twee jaar later kreeg hij de functie van Lector in de 'theorie der muziek', maar omdat deze functie

toentertijd in Nederland nog niet bestond, werd deze benoeming pas in 1816 door Koning Willem I officieel bekrachtigd.

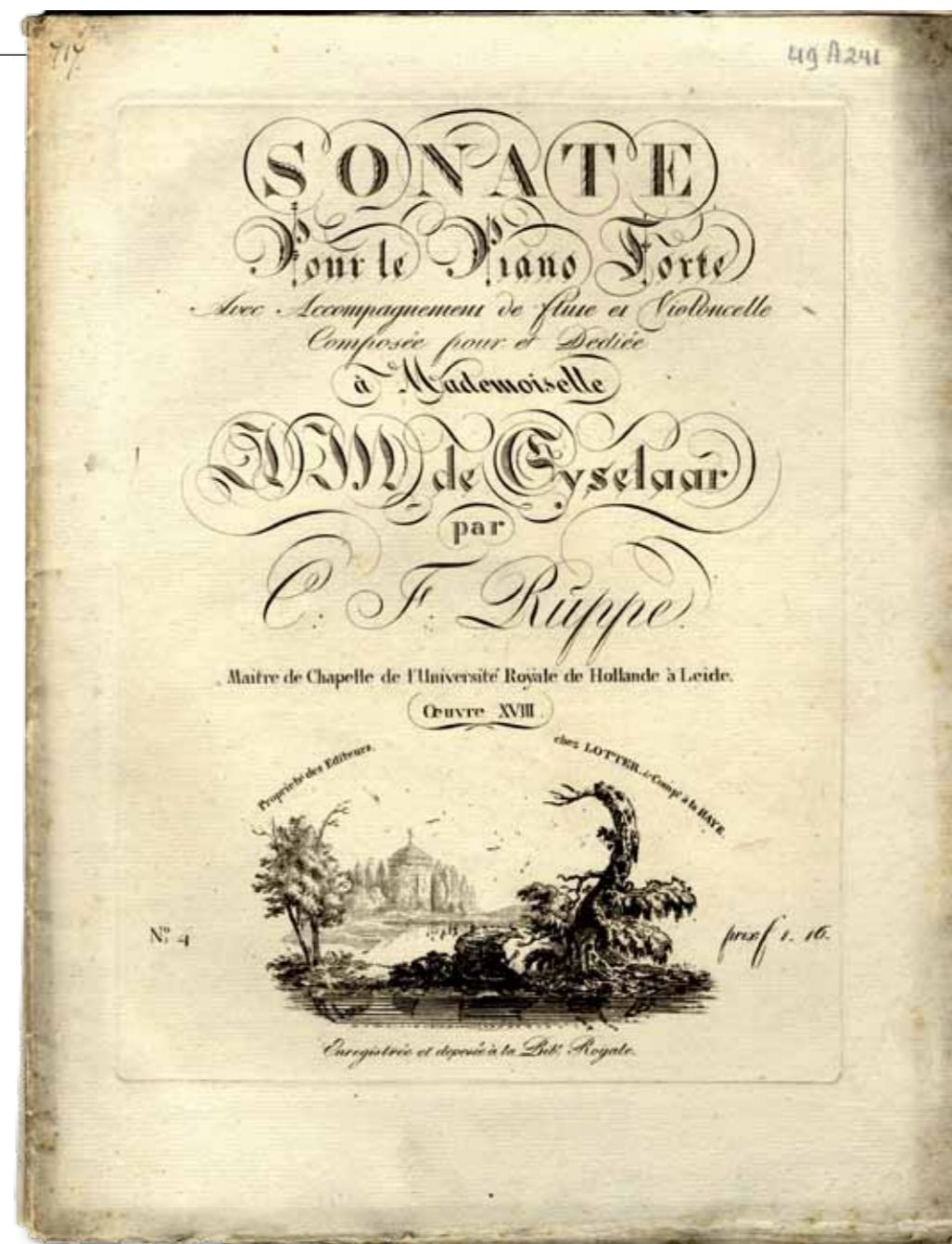
SPEELBARE KAMERMUZIEK

Er zijn gelukkig toch veel composities van Rüppe bewaard gebleven. Hij schreef deze voornamelijk voor de praktijk waar hij als organist, kapelmeester en koordirigent middenin stond. Zo ontstonden veel geestelijke vocale werken en composities voor orgel, maar ook orkestwerken en wereldlijke vocale werken. Daarnaast componeerde hij veel kamermuziek, die vaak heel goed speelbaar is voor amateurs. Men vermoedt dat hij zowel klavier-, als viool- en celloles heeft gegeven, gezien de bezettingen van zijn composities. Veel van deze werken gaf hij in eigen beheer uit, maar hij werkte ook met verschillende uitgevers. Rüppe werkte hard, was succesvol én bleef bescheiden. De rouwadvertentie in de Leydsche Courant meldde: 'Verzoek van brieven van rouwbeklag verschoond te blijven.'

Belangstelling voor de muziek van Rüppe was er al in 1963 tijdens het Holland Festival. Sindsdien is zijn naam regelmatig in concertprogramma's terug te vinden. Tegenwoordig klinken met name zijn orgelwerken frequent. De eerder genoemde cantates werden voor het eerst in 1995 uitgevoerd en een jaar later opgenomen op cd.

RONDO

W.H. Thijsse schreef over de sonates voor pianoforte met begeleidende instrumenten van Rüppe dat ze [...] 'uitmunten door grote frisheid en ongekunstelde eenvoud.' Opus 18 is een 'Sonate pour le piano forte avec accompagnement de flûte et violoncelle', die werd uitgegeven door Lotter & Co in Den Haag. De compositie dateert waarschijnlijk uit 1810. Voor deze bijdrage is gekozen voor het laatste deel, een Rondo. De klavierpartij is dominant en hier en daar behoorlijk virtuoos, maar bovenal is het vrolijke speelmuziek. Fluit en cello vervullen een ondersteunende rol, met een kleine solo voor de fluit. ♦

COLLECTIE NMI

Piano Rondo Allegretto, grazioso

Sonate Pour le Piano Forte Avec Accompagnement de Flute et Violoncelle

Christian Friedrich Rüppe (1753-1826)

Nederlands Muziek Instituut

Bezoek eens de webwinkel van het NMI voor meer bladmuziekuitgaven van Nederlandse muziek, cd's en boeken over Nederlandse componisten en musici: www.nederlandsmuziekinstituut.nl/winkel.

Download partituur

Op de websites van Akkoord Magazine en het NMI kan de partituur gedownload worden. www.akkoordmagazine.nl www.nederlandsmuziekinstituut.nl